

Iulia-Maria TICĂRĂU
(Universitatea „Lucian Blaga”
din Sibiu)

Utilizarea biografiei lingvistice în predarea limbii române ca limbă străină

Abstract: (The Use of Linguistic Biography in Teaching Romanian as a Foreign Language) In this article we aim to highlight the way in which the linguistic biography can be used within the Romanian Language Preparatory Program as an alternative method of self-evaluation. By using the linguistic biography it is possible to identify the strong and the weak points that foreign students have in the process of acquiring the Romanian language. To create the linguistic biography, we applied a questionnaire, created according to the Common European Framework of Reference for Languages, from which we extracted information regarding the means in which the linguistic biography helps students to become aware of the difficulties encountered in learning Romanian as a foreign language and to visualize their evolution throughout the learning process. The usefulness of the linguistic biography will also be presented by emphasizing the fact that for teachers it is a useful tool in identifying skills and didactic contents where remediation is needed.

Keywords: *linguistic biography, Romanian as a foreign language, foreign students, acquisition of the Romanian language, Common European Framework of Reference for Languages.*

Rezumat: În acest articol ne propunem să evidențiem modul în care biografia lingvistică poate fi utilizată în cadrul Programului pregătitor limba română ca metodă alternativă de autoevaluare. Prin utilizarea biografiei lingvistice se pot identifica punctele tari și punctele slabe pe care le au studenții străini în procesul de achiziție a limbii române. Pentru realizarea biografiilor lingvistice am aplicat un chestionar, realizat conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi, din care am extras informații referitoare la modul în care biografia lingvistică ajută studenții să conștientizeze dificultățile întâmpinate în achiziția limbii române ca limbă străină și să vizualizeze evoluția lor pe parcursul procesului de învățare. De asemenea, va fi prezentată utilitatea biografiei lingvistice prin evidențierea faptului că, pentru profesori, aceasta reprezintă un instrument util în identificarea competențelor și a conținuturilor didactice în care este necesară remedierea.

Cuvinte-cheie: *biografie lingvistică, limba română ca limbă străină, studenți străini, achiziția limbii române, Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi.*

Un alt fel de biografie

Biografia lingvistică poate fi definită în următorul fel:

„un document actualizabil în care descriem modul în care am învățat o limbă străină. Totodată, este descrisă și experiența interculturală cuprinsă în procesul de învățare. Prin biografia lingvistică este posibilă o evaluare a nivelului dobândit, urmărind progresul. Aceste biografii sunt un mod de a compara progresele în limbile străine studiate, putând compara prin intermediul lor și eficacitatea metodelor utilizate. Ele pot fi utilizate și ca o formă de evaluare finală.” (Suciu 2019, 838).

Pornind de la această definiție, ne propunem să evidențiem, de-a lungul acestui studiu, modul în care biografia lingvistică în procesul de învățare a unei limbi străine (în cazul de față – limba română ca limbă străină) devine un instrument util atât pentru profesori, cât și pentru studenți și este, în același timp, o metodă alternativă prin care cursanții se pot autoevalua. Prin utilizarea biografiei lingvistice, profesorul poate identifica conținuturile și competențele unde studenții au nevoie de remediere, iar studenții devin conștienți de aspectele problematice întâlnite pe parcursul procesului de achiziție a limbii străine studiate și pot, totodată, să vizualizeze modul în care au evoluat în procesul de învățare a respectivei limbi. Conform EAQUALS/ALTE biografia lingvistică poate fi secționată în patru părți:

„obiectivele în procesul de învățare a limbii, experiențele lingvistice scrise în ordine cronologică, experiențele lingvistice și interculturale cele mai însemnate, secțiune care încadrează procesul de învățare și experiențele interculturale cele mai importante, prioritățile lingvistice actuale, cuprinzând evaluarea fiecărui nivel atins.” (Suciu 2019, 838-839).

În întocmirea biografiei lingvistice, trebuie avute în vedere toate cele patru părți menționate anterior, deoarece toate aceste aspecte creează profilul lingvistic al studentului și ajută profesorul în alegerea conținuturilor, dar și în ceea ce privește modul de abordare în procesul de predare-învățare. În timpul procesului de achiziție a unei limbi străine, cursanții caută metode și strategii menite să le ușureze învățarea. Guðrún Gísladóttir, în *Languages as Ways of Being: The Linguistic Biography of a Nordic Nomad*, menționează trei strategii pe care le-a utilizat instinctiv în învățarea limbilor străine:

„unul dintre prietenii mei lingviști a spus că sunt un învățăcel exemplar pentru că am folosit instinctiv strategiile «bunului cursant de limbi străine», fără să-mi dau seama. Unele dintre aceste strategii care mi-au fost aduse la cunoștință sunt, în primul rând, faptul că sunt o persoană care își asumă riscuri lingvistice; experimentez și îmi asum riscuri în pronunțarea cuvintelor sau în utilizarea lor, fără să-mi fie teamă să fac greșeli. În al doilea rând, încerc să-mi asum responsabilitatea pentru propria învățare și să fiu activă în acest proces. În al treilea rând, încerc să-mi dau seama cum funcționează fiecare limbă în care sunt implicată; adică, caut tipare între limbile pe care le cunosc, asemănări, diferențe și simbolism. Cel mai important, folosesc limbile «mele» cât de mult pot.” (Gísladóttir (tr.n) 2021, 237).

De cele mai multe ori, persoanele care învață o limbă străină se tem să facă greșeli, iar acest fapt îi împiedică să folosească această limbă atunci când comunică cu ceilalți. Totodată o privire comparativă între limba maternă și celelalte limbi străine cunoscute poate fi extrem de benefică în însușirea competenței gramaticale sau de comunicare și, nu în ultimul rând, e nevoie de implicare și motivație:

„am învățat limbile pe care le pot folosi astăzi, fie la nivel de profesionist, fie la un nivel de bază, pentru că am simțit că îmi sunt utile; nu pentru că am vrut doar să adaug o limbă la repertoriul meu. Călătoresc destul de mult și vreau să pot vorbi cu oamenii în limba lor proprie, chiar dacă este vorba doar de a spune bună ziua, mulțumesc, vă rog să mă scuzați. Este modul meu de a arăta respect față de țara pe care o vizitez și față de oamenii ei.” (Gísladóttir (tr.n) 2021, 236).

Biografia lingvistică – un instrument util în predarea limbilor străine

Biografia lingvistică poate fi creată utilizând metode diferite: sub forma unui text-narațiune, unde sunt descrise mijloacele utilizate de cursant în procesul de învățare a limbii străine și, în același timp, se creează o imagine evolutivă a procesului de achiziție, interviul, dezbateră, folosită sub formă orală și având ca punct de plecare experiențele de învățare care creează discuții și activități didactice ghidate sau de grup. (Suciu, 2019, 841-843) În alcătuirea unei biografii lingvistice trebuie avute în vedere aspecte legate de contextul familial, țeluri (motivația extrinsecă sau intrinsecă), contextul social în care se învață o limbă străină, precum și interacțiunea cu ceilalți studenți, deoarece biografia lingvistică este

„un tip de narațiune care are un stil de scriere direct, flexibil și informal, în care putem simți implicarea profundă a participanților în propriile acțiuni, solicitându-ne să «descoperim» semnificațiile cele mai profunde pe care le construiesc prin cuvinte și comportament.” (Bonta, Galița (tr.n.) 2011, 64).

Elena Bonta și Raluca Galița sunt de părere că

„cercetarea calitativă pune în centrul analizei atât comportamentul verbal, cât și pe cel nonverbal, cu scopul principal de a găsi răspunsuri la întrebările «de ce» și «cum» referitoare la comportamentul uman. De asemenea, transmite experiențe care sunt semnificative și importante pentru participanții la studiu, însoțite de sentimentele, dispozițiile, interesele, sistemele de valori, motivațiile participanților și atitudini și le tratează ca obiective analitice.” (Bonta, Galița (tr.n.) 2011, 64).

Încadrată în metodele de cercetare de tip calitativ, biografia lingvistică analizează date calitative, punând în balanță atât experiențele concrete de învățare, cât și aspectele subiective ce țin de atitudinea, comportamentul și modul de raportare la procesul de învățare al fiecărui cursant. La întrebarea: „De ce e importantă biografia lingvistică pentru procesul de predare și învățare,” Dolors Masats Viladoms răspunde

că biografia lingvistică este de ajutor în procesul de învățare a unei limbi străine, deoarece poate fi de folos în a crea contextul care facilitează preferința pentru limba respectivă. (Dolors Masats Viladoms (tr.n.) 2002, 1) Mai mult, cercetătoarea explică care sunt motivele pentru care este necesară utilizarea biografiei lingvistice:

„s-ar putea să nu fim interesați să comparăm diferite limbi la cursul de limbi străine, dar nu putem ignora faptul că a te descrie pe tine însuși sau a vorbi despre originea ta face parte din programa lingvistică a tuturor cursurilor de limbi străine.” (Masats Viladoms (tr.n.) 2002, 3-4).

Pentru a evidenția procesul de conștientizare a lipsei de cunoștințe despre parcursul lingvistic al studenților pe care îi învățăm o limbă străină, Dolors Masats Viladoms adresează, în loc de concluzii, următoarele întrebări retorice:

„putem spune că cunoaștem antecedentele lingvistice ale cursanților noștri și experiențele lor cu limbile? Nu sunt necesare aceste cunoștințe dacă una dintre sarcinile noastre este ca elevii să dezvolte o simpatie pentru limbile pe care le învață și/sau le cunosc? De ce nu abandonăm acele practici care sunt încă prea orientate spre repetarea unei anumite structuri sintactice sau a unui set de cuvinte conexe pentru a începe să ne jucăm cu limba (limbile)?” (Masats Viladoms (tr. n.) 2002, 4-5).

Cu alte cuvinte, biografia lingvistică este un instrument util în procesul de predare-învățare a unei limbi străine pentru că prin utilizarea ei se construiește o relație între cursant și limba învățată, o relație care este bazată pe înțelegere și atașament. Mai mult, așa cum subliniază Lavinia Vasiu și Cristina Bocoș, tipurile de activități pe care le folosim în procesul de predare sunt foarte importante deoarece „percepția studenților vizavi de relevanța sarcinii pentru nevoile lor individuale rămâne factorul cel mai important pentru motivație,” (Vasiu, Bocoș 2023, 15) iar prin biografia lingvistică se pot identifica concret care sunt nevoile individuale ale fiecărui student în ceea ce privește achiziția noii limbi.

Biografia lingvistică în predarea RLS – studiu de caz

În cadrul Programului pregător de limba română, studenții învață limba română pentru a putea să se înscrie la universitățile din România, iar odată cu izbucnirea conflictului ruso-ucrainean, în cadrul acestui program s-au înscris numeroși studenți de etnie ucraineană. În ceea ce privește învățarea unei limbi străine de către imigranți, Johanna Holzer, în studiul *Language biographies and multilingual language use: A sociolinguistic study of young refugees from Syria, Iran, and Afghanistan living in Germany*, analizează situația refugiaților din Germania, având ca punct de plecare

„trei întrebări de cercetare privind utilizarea multilingvismului de către tinerii refugiați: 1. Care sunt situațiile de învățare a limbilor străine în țările de origine și în

țările de migrație? 2. Care este modelul de utilizare a limbii în viața de zi cu zi înainte și după migrația forțată? 3. Care este contextul practicii multilingve în țările de origine și în țările de migrație?.” (Holzer (tr.n.) 2021, 344).

În acest context, liberul-arbitru este condiționat de migrarea forțată, dublată de necesitatea de a învăța limba țării-gazdă. În ceea ce privește diferențele dintre sistemele de învățare dintre țara natală și, în acest caz, Germania ca țară-gazdă, cercetătoarea a identificat prin aplicarea unui chestionar următoarele aspecte:

„predarea limbii germane în societatea gazdă a fost asociată în principal cu învățarea structurilor gramaticale. A fost criticat faptul că abilitățile de scriere și înțelegere a textului nu ar fi fost suficient de bine stimulate. În plus, narațiunile biografice lingvistice referitoare la țara de origine au arătat că conceptul de predare era foarte autoritar, segregat pe gen și mai ales în interacțiune frontală. Acest concept de învățare a condus la o situație de contrast în sălile de clasă germane.” (Holzer (tr.n.) 2021, 350).

Așadar, biografia lingvistică devine un instrument eficace de remediere a lacunelor ce țin de dezvoltarea anumitor competențe și studentul devine parte activă în procesul de predare prin reliefarea aspectelor insuficient discutate și concretizate. Pentru a demonstra utilitatea și utilizarea biografiei lingvistice în predarea limbii române ca limbă străină, am alcătuit un chestionar (vezi *Anexa 1*) pe care l-am aplicat unui număr de 15 studenți străini din cadrul Programului pregătitor de limba română al Facultății de Litere și Arte (ULBS). Chestionarul a fost aplicat în limba română într-o variantă scrisă, fiind organizat sub forma unui interviu. Acesta a fost aplicat la sfârșitul anului universitar, fiind completat online, iar, la acel moment, studenții chestionați aveau B1 ca nivel de limbă. În alcătuirea chestionarului am avut în vedere patru aspecte principale: contextul familial, țelurile, contextul social și interacțiunea cu ceilalți studenți. Contextul familial este important pentru a înțelege modul în care studenții se raportează la o limbă străină, țelurile scot în relief motivele pentru care este învățată limba străină, contextul social analizează aspecte legate de diferențele dintre sistemele de învățământ, iar comunicarea cu ceilalți studenți evidențiază felul în care studenții se raportează la cei din jur atunci când folosesc un cod lingvistic diferit de cel nativ.

Eterogenitatea grupului de studenți este evidențiată prin multitudinea de țări din care aceștia provin: Kazahstan, Ciad, Israel, Ucraina, Mexic, Iordania, Congo și Afganistan, iar perioada de timp în care aceștia au studiat limba română este de 9 luni (octombrie 2023-iunie 2024). Multilingvismul grupului de studenți este evidențiat prin faptul că studenții cunosc și vorbesc mai multe limbi străine, iar în ceea ce privește opinia cu privire la ce limbă străină este mai ușor de învățat, studenții au menționat următoarele limbi: limba rusă, limba engleză, limba spaniolă, limba franceză și limba ebraică. Motivele pentru care aceste limbi au fost mai ușor de învățat și pe care studenții le menționează sunt: vârsta fragedă de la care a fost învățată limba străină, similaritatea dintre limbi, folosirea limbii respective de către oamenii din jurul lor, studierea limbii

străine la școală și statutul de limbă oficială în țara de origine. În țările natale, în cadru instituțional, studenții au studiat o limbă străină, două limbi străine, respectiv trei limbi străine: engleză, rusă, germană, arabă, ebraică, iar cu privire la multiculturalitatea zonei în care locuiesc, șapte din cei 15 studenți au răspuns că nu au avut vecini care să vorbească o altă limbă străină, în timp ce restul au avut vecini vorbitori de armeană, rusă, franceză, engleză sau germană. În cadrul familial studenții folosesc fie o singură limbă, fie două limbi: arabă, rusă și ucraineană, persană, lingala, ucraineană, engleză, arabă și poloneză, kazahă și rusă, spaniolă, rusă, zaghawa.

Motivele pentru care studenții străini vor să învețe limba română reflectă ce am menționat anterior cu privire la continuarea studiilor universitare în România și ilustrează dorința imigranților de a se integra în țara noastră și cu ajutorul limbii pentru a putea găsi mai ușor un loc de muncă și pentru a comunica cu românii. Studenții străini consideră că metodele mai utile în procesul de achiziție a limbii române au fost: cititul, uitatul la televizor, comunicarea cu colegii de serviciu/colegii de facultate/oamenii necunoscuți, ascultatul muzicii, vizionarea de filme, vizionarea de lecții video online, ascultatul podcasturilor, ascultatul radioului. Din categoria mijloacelor folosite în învățarea limbii române, studenții menționează: materialul de la cursuri, cărțile, podcasturile, videoclipurile scurte, televizorul. Monica Huțanu și Ana-Maria Radu-Pop analizează și demonstrează facilitățile pe care le oferă expunerea continuă la inputuri, iar unele dintre acestea sunt enumerate și de studenții străini ca fiind utile în achiziția limbii române ca limbă străină. Considerăm că, în afară de aceste mijloace, trebuie avut în vedere și inputul oferit de „peisajul lingvistic”, care, așa cum afirmă cele două cercetătoare, oferă beneficii și este ofertant prin multitudinea de reprezentări:

„avantajele acestui input suplimentar pentru predarea și învățarea unei limbi străine sunt ușor de remarcat. Peisajul lingvistic e pretutindeni: suntem asaltați, în spațiul public, de reclame, inscripții mai mult sau puțin oficiale, graffiti, fluturași, texte și imagini, de multe ori repetate, ceea ce face ca șansele de achiziție ale unui termen sau ale unei structuri să fie mult sporite de ocurențele multiple.” (Huțanu, Radu-Pop 2019, 113).

Fiindcă aceste inputuri oferă șansa de a pune în practică noțiunile achiziționate la cursuri, este recomandabil ca profesorii să-i încurajeze pe studenți în a folosi toate aceste mijloace care îi pot ajuta să își învingă teama de a folosi limba română atunci când comunică. Cunoașterea mai multor limbi străine duce, de cele mai multe ori, la folosirea rară sau nulă a uneia dintre limbi pentru o anumită perioadă de timp. Studenții străini care au răspuns la chestionar sunt de părere că metodele cele mai potrivite pentru a nu uita o limbă străină pe care nu o vorbesc des sunt legate de expunerea indirectă la acea limbă care se poate realiza ascultând muzică, călătorind, vizionând videoclipuri, filme și seriale. Conform *CECRL*, într-o activitate comunicativă competențele generale, competențele lingvistice, activitățile de comunicare și strategiile conlucrează pentru a realiza o anumită sarcină de lucru. (Vasiu, Bocoș 2023, 14) Astfel, despre modul de predare din sistemul de învățământ din România, privit comparativ cu modul

de predare din țările de origine, studenții străini au avut următoarele opinii: predarea a fost făcută aproape imediat în limba română, se folosesc în predare instrumente moderne, numărul de ore pe săptămână a fost mai mare, iar predarea a fost completă, accentul este pus pe comunicare, nu pe lectură și gramatică, se folosește metoda centrată pe elev, limba română este predată ca să fie folosită imediat, nu există diferențe între modul de predare. De aceea, fiecare profesor ar trebui să-și adreseze întrebarea: „cum realizăm tranziția între cunoștințele teoretice despre limbă (cunoștințe declarative) și cunoștințele practice – stăpânirea activă a unei limbi străine (cunoștințe procedurale)?” (Macedonia 2005, 137) și să încerce să propună activități de învățare care să-i facă pe studenți să cunoască activ acea limbă. Importanța dezvoltării competenței comunicative este indirect evidențiată în această întrebare pe care Manuela Macedonia o adresează pentru a trage un semnal de alarmă, dar și de conștientizare în folosirea de strategii care să-i pună pe studenți în ipostaze în care trebuie să folosească limba străină pe care o studiază.

Atunci când învățăm o limbă străină, avem așteptări, iar studenții străini chestionați doresc să poată să înțeleagă limba străină pe care o învață și să vorbească bine, să pronunțe corect, să comunice liber cu oamenii, să cunoască cultura acelei țări, să poată să comunice pentru nevoile zilnice, să-și îmbunătățească competențele lingvistice, să poată să își continue studiile folosind limba învățată. Dintre cei 15 studenți chestionați, nouă nu au încercat să învețe nicio limbă străină singuri, iar ceilalți șase au folosit ca mijloace de învățare televizorul, internetul, cărțile. Privitor la comportamentul românilor și la modul în care a ajutat în procesul de învățare a limbii române, 13 studenți au răspuns afirmativ, doi studenți au răspuns negativ, în timp ce la întrebarea despre utilitatea faptului de a învăța limba română ca limbă străină în România, studenții au răspuns în unanimitate că a fost benefic faptul că au avut oportunitatea de a studia pe țărâm românesc, deoarece comunicarea cu vorbitorii nativi i-a ajutat în procesul de achiziție.

Similaritățile dintre limba nativă și limba străină învățată pot fi un factor care contribuie la însușirea mai rapidă a noii limbi, dar studenții care au răspuns la chestionar provin din medii lingvistice care nu sunt similare cu limba română, în afară de studenții vorbitori de franceză (Republica Democrată Congo și Ciad), respectiv vorbitori de spaniolă (Mexic). În pofida eterogenității grupului de studenți din cadrul Programului pregătitor de limba română, aceștia descriu interacțiunea dintre ei ca fiind prietenoasă, interesantă, bună, excelentă, ușoară, educativă, grea, la început, situație datorită barierelor lingvistice. Comunicarea dintre studenți a fost făcută folosind drept cod: engleza, ucraineana (mai mulți studenți provin din Ucraina), rusa și româna. Cele mai multe răspunsuri cu privire la gradul de dificultate a achiziției limbii române sunt legate de componenta gramaticală, acestea se referă la diferențele gramaticale dintre limba maternă a studenților și limba română, numărul foarte mare de reguli gramaticale, gradul de dificultate, existența numeroaselor excepții de la reguli, complexitatea. Doi studenți au afirmat că limba română este ușoară, respectiv că este similară cu limba maternă.

Concluzii

Demersul acestui studiu a fost de a evidenția faptul că biografia lingvistică în procesul de predare-învățare a unei limbi străine este un instrument util atât pentru studenți, cât și pentru profesori. Prin aplicarea chestionarului s-au identificat aspecte legate de motivația studenților, care este un element-cheie în ceea ce privește învățarea unei limbi, ce background familial și academic au studenții din punct de vedere lingvistic, ce metode și mijloace consideră folositoare atunci studiază o limbă nouă, care sunt diferențele de predare dintre țara de origine și România și cât de mult ajută faptul că au învățat limba română în țara noastră și au avut posibilitatea de a interacționa cu românii în situații cotidiene. Alte aspecte reliefate au fost modul de raportare al studenților la apartenența în cadrul unui grup multicultural, iar din răspunsurile acestora comunicarea a fost armonioasă și pozitivă și, nu în ultimul rând, dificultățile legate de învățarea limbii române care se rotesc în jurul competenței gramaticale.

Referințe bibliografice

- Bonta, Elena, Galița, Raluca. 2021. *Linguistic Autobiographies or Making Sense of One'S Language Learning Experience. Case Study*. „Philologia”, nr. 9, p. 63-71.
- Gísladóttir, Guðrún. 2021. *Languages as Ways of Being: The Linguistic Biography of a Nordic Nomad*, in Aronin, Larissa, Vetter, Eva (Eds). *Dominant Language Constellations Approach in Education and Language Acquisition*. Baltimore: Springer.
- Holzer, Johanna. 2021. *Language biographies and multilingual language use: A sociolinguistic study of young refugees from Syria, Iran, and Afghanistan living in Germany*. Open Linguistics, nr. 7, p. 342-351.
- Huțanu, Monica, Radu-Pop, Ana-Maria. 2019. *Peisajul lingvistic urban și dezvoltarea competenței comunicative în limba română ca limba a doua*, în *Actele Conferinței Internaționale „Discurs polifonic în româna ca limbă străină”*. Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință.
- Macedonia, Manuela. 2005. *Games and foreign language teaching*. Support for Learning , vol. 20, nr. 3, p. 135-140.
- Masats Viladoms, Dolors. 2002. *Our Linguistic Biography*. Jornades de Llengües estrangeres – Girona, Novembre, p. 1-5.
- Suciu, Maria. 2019. *The Linguistic Biography as Evaluation Method*, Journal Of Romanian Literary Studies, nr.16, 838-845.
- Vasiu, Lavinia-Iunia, Bocoș, Cristina. 2023. *O gramatică...altfel: dezvoltarea competenței gramaticale în limba română ca limbă străină (RLS): nivelul A2*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

Anexa 1

Chestionar – biografie lingvistică

1. Din ce țară ești?
2. De cât timp studiezi limba română?
3. Câte limbi străine cunoști?
4. Ce limbă străină a fost cel mai ușor de învățat ? De ce?
5. Câte limbi străine ai studiat în țara ta? Care sunt acestea?

6. În zona în care locuiai ai avut vecini care vorbeau o altă limbă?
7. Ce limbi se vorbesc în familia ta?
8. Care este motivul pentru care ai învățat limba română?
9. Ce metode au fost mai utile în procesul de învățare a limbii române?
10. Prin ce mijloace ai învățat limba română ? (de exemplu: televizor)
11. Ce metode folosești pentru a nu uita o limbă străină pe care nu o vorbești des?
12. Care sunt diferențele importante, din punctul tău de vedere, în modul de predare a unei limbi străine în țara ta și în România?
13. Ce așteptări ai când înveți o limbă străină?
14. Ai învățat singur o limbă străină? Cum?
15. Comportamentul românilor te-a ajutat în procesul de învățare a limbii române?
16. Cum descrii interacțiunea dintre tine și colegii tăi care provin din alte țări?
17. Ce limbă folosești în comunicarea cu ceilalți colegi de grupă?
18. Există similarități între limba ta natală și limba română?
19. Consideri că a fost util faptul că ai învățat limba română ca limbă străină în România?
20. Crezi că este dificil să înveți limba română? De ce?